

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان
حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش
با اصلاحات و الحاقات بعدی»

مقدمه

«طرح الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش با اصلاحات و الحاقات بعدی» دولت را مکلف کرده است که حداکثر ظرف مدت یک سال کلیه نیروهای حق التدریس مشمول قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۴/۵/۲۸ و قانون اصلاح تبصره «۱۰» ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ را همراه با طی دوره‌های آموزشی، بدون نیاز به شرکت در آزمون به استخدام آموزش و پرورش درآورد.

همچنین طرح مذکور بار مالی ناشی از اجرای این قانون را از محل حق الزحمه نیروهای حق التدریس مشغول به کار و نیز اضافه تدریس کارکنان رسمی و خروج بازنشستگان تعیین کرده است.

سابقه موضوع

- در مهرماه ۱۳۸۸ قانونی با عنوان «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش» جهت استخدام نیروهای حق التدریس، نهضت سوادآموزی، مربیان پیش‌دبستانی و مربیان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تا سقف ۶۰ هزار نفر ظرف پنج سال به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. براساس ماده (۸) این قانون به‌کارگیری هر گونه نیروی حق التدریس جدید در آموزش و پرورش بعد از تاریخ تصویب قانون مذکور، ممنوع شده است. همچنین در ماده (۹) آمده است معلمان مورد نیاز آموزش و پرورش از تاریخ تصویب این قانون از طریق مراکز و دانشگاه‌های تربیت معلم، دانشگاه شهید رجایی و مجتمع آموزش عالی پیامبر اعظم به استخدام درمی‌آیند. فارغ‌التحصیلان سایر دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی نیز از طریق آزمون ورودی و طی دوره‌های لازم بر حسب نیازهای آموزش و پرورش می‌توانند استخدام شوند.

از سال ۱۳۸۸ تا کنون ۶ مورد قانون الحاق تبصره و ماده، دو مورد قانون تفسیر و یک قانون اصلاح تبصره به قانون مذکور اضافه شده است.

- قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۷) قانون مذکور، وزارت آموزش و پرورش را مکلف کرده است تا فقط مربیان پیش‌دبستانی، نیروهای خرید خدمات آموزشی که قبل از تصویب قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۷) با

مخصوص سخن علمی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۲۶۲

شماره چاپ:

۶۰۹

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۵/۱۸

معاونت پژوهش‌های

فرهنگی - اجتماعی

دفاتر: مطالعات

اجتماعی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۳۸۲-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۰۵/۲۱

آموزش و پرورش همکاری داشته‌اند را به‌منظور تأمین نیروی حق‌التدریس بدون الزام به رعایت ماده (۸) قانون مذکور به‌کار بگیرد.

- قانون اصلاح تبصره ماده (۱۷) نیز آموزش و پرورش را مکلف کرده است تا علاوه بر مرابیان پیش‌دبستانی و نیروهای خرید خدمات آموزشی، حق‌التدریسان غیر مستمر را که قبل از سال ۱۳۹۱ با آموزش و پرورش همکاری داشته‌اند، بدون الزام به رعایت ماده (۸) این قانون به‌کار گیرد.

ارزیابی طرح

- درحال حاضر وزارت آموزش و پرورش مطابق ماده (۸) و (۹) قانون تعیین تکلیف، نیروهای مورد نیاز خود را سالیانه از طریق دانشگاه فرهنگیان و برگزاری آزمون‌های استخدامی جذب می‌کند. بنابراین تحمیل استخدام نیروی انسانی جدید به وزارت آموزش و پرورش بار مالی سنگینی را بر دوش این وزارتخانه می‌گذارد و این مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی می‌باشد. باید توجه داشت که گرچه طرح مذکور منابع مالی تأمین تعهدات جدید را پیش‌بینی کرده است، اما نباید از یاد برد که وزارت آموزش و پرورش در شرایط فعلی با اتکا بر همین منابع نیروهای خود را استخدام می‌کند.

- طرح مذکور مغایر با ماده (۸) قانون تعیین تکلیف می‌باشد. براساس این ماده، به‌کارگیری هر گونه نیروی حق‌التدریس جدید در وزارت آموزش و پرورش از تاریخ تصویب این قانون ممنوع است.

- براساس ماده (۹) قانون تعیین تکلیف، معلمین مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش از تاریخ تصویب این قانون به بعد از طریق مراکز و دانشگاه‌های تربیت معلم، دانشگاه شهید رجایی و مجتمع آموزش عالی پیامبر اعظم (ص) به استخدام پیمانی در می‌آیند. در صورتی که طرح مذکور وزارت آموزش و پرورش را همچنان مکلف به استخدام نیروهای حق‌التدریس می‌کند.

- ماده (۱) قانون تعیین تکلیف دولت را موظف به استخدام مشمولین این قانون تا سقف ۶۰ هزار نفر حداکثر ظرف ۵ سال از تاریخ تصویب این قانون کرده است. در حالی که با توجه به سپری شدن بازه زمانی تعهدات آموزش و پرورش در موضوع فوق و نیز تکمیل سقف استخدامی توسط وزارت مذکور، ارائه این طرح با هدف الزام وزارت آموزش و پرورش به استخدام نیروهای حق‌التدریسی جدید توجیه ندارد.

- ضمناً باید توجه داشت در برخی موارد به‌کارگیری نیروی حق‌التدریس جهت رفع نیازهای مقطعی آموزش و پرورش می‌باشد. درحالی که متعهد کردن آموزش و پرورش به استخدام این نیروهای مقطعی، چندان منطقی به‌نظر نمی‌رسد.

- طرح مذکور با ارجاع به قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۷) و قانون اصلاح تبصره «۱۰» ماده (۱۷)، دولت را مکلف به «استخدام» مشمولان این طرح بدون نیاز به شرکت در آزمون می‌کند. در حالی که هر دو قانون پیش‌گفته معطوف به «به‌کارگیری» این نیروها می‌باشند.

- بند «ب» ماده (۶۳) قانون برنامه ششم توسعه به‌منظور ارتقای کیفیت نظام تعلیم و تربیت بر جذب معلم از طریق دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی در طول اجرای قانون برنامه تأکید دارد و از این جهت طرح مذکور مغایر با حکم قانون برنامه ششم توسعه می‌باشد و لذا نیازمند رأی دوسوم نمایندگان می‌باشد.

- تحمیل جذب و استخدام نیروی انسانی بر آموزش و پرورش با بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری مبنی بر «چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز» مغایر است.

- به‌کارگیری و استخدام نیروی انسانی در وزارت آموزش و پرورش به هر شیوه‌ای جز برگزاری آزمون استخدامی یا آزمون‌های ورودی دانشگاه فرهنگیان به معنای ایجاد محدودیت در فرآیند شایسته‌گزینی نیروی انسانی خواهد بود و این امر در بلندمدت

نظام آموزشی کشور را از معلمان شایسته و آموزش دیده و با کیفیت محروم خواهد کرد. تجربه اجرای قوانین قبلی این مطلب را تأیید می کند.

جمع بندی

با توجه به موارد مطرح شده در ارزیابی طرح و همچنین مغایرت طرح مذکور با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی و بند «ب» ماده (۶۳) قانون برنامه ششم توسعه تصویب طرح در عمل به نفع نظام آموزش و پرورش نیست و از نظر کارشناسی قابلیت دفاع ندارد، بنابراین رد طرح پیشنهاد می شود.

جدول ۱. سوابق قانونی مربوط به «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش»

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
۱	قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش با کلیه اصلاحات و الحاقات	۱۳۸۸/۷/۱۵	۱۴ ماده و ۸ تبصره
۲	قانون الحاق دو ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران ...	۱۳۸۹/۳/۲	اضافه شدن ماده (۱۴) و (۱۵) (جمعاً ۱۶ ماده شده است) اضافه شدن یک تبصره
۳	قانون الحاق سه ماده و دو تبصره به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان ...	۱۳۸۹/۱۰/۱۷	اضافه شدن ماده (۱۶) و (۱۷) و (۱۸) و تبصره آن اضافه شدن یک تبصره به ماده (۲) و یک تبصره به ماده (۳)
۴	قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان ...	۱۳۹۱/۷/۱۹	اضافه شدن تبصره «۸» و «۹» به ماده (۱۷)
۵	قانون تفسیر قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان ...	۱۳۹۲/۷/۱۴	مشمول شدن دانشجویان رشته های ستاره دار ورودی ۱۳۸۸ شهید رجایی و فنی و حرفه ای شریعتی
۶	قانون تفسیر قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش	۱۳۹۴/۲/۱۶	مشمول شدن دانشجویان کاردانی به کارشناسی سال ۱۳۸۸ دانشکده تربیت دبیر
۷	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و ...	۱۳۹۴/۵/۲۸	اضافه شدن تبصره «۱۰»
۸	قانون اصلاح تبصره «۱۰» ماده (۱۷) قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش	۱۳۹۵/۶/۲۸	اصلاح تبصره «۱۰» قبلی
۹	قانون الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش	۱۳۹۶/۱/۱۶	اضافه شدن ۱ ماده و ۴ تبصره
۱۰	طرح الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی ...	۱۳۹۶/۱/۲۹	اعلام وصول

جدول ۲. مشمولین استخدام در «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سواد آموزی در وزارت آموزش و پرورش» و تحولات بعدی قانون

عنوان قانون	گروه‌های مشمول	مدرک پایه	حداقل سابقه کار	حداقل ساعات تدریس	دامنه زمانی مشمول	شیوه استخدام	تعداد استخدام
قانون اصلی مصوب ۱۳۸۸	حق التدریس‌ها	لیسانس کاردانی دیپلم	۴ سال ۵ سال ۷ سال	۱۲ ساعت در هفته ۱۲ ساعت ۲۴ ساعت در هفته	۴ سال گذشته ۵ ۷	رسمی " "	سابقه مستمر تا ۱۳۸۸
	آموزشیاران نهضت	حداقل کارشناسی کاردانی	بیش از ۶۰ ماه -	- -	بعد ۱۳۸۰	رسمی پیمانی	۷۰۰۰ نفر
	مربیان پیش‌دبستانی	کارشناسی و بالاتر	بیش از ۱۰ سال	-	شاغل تا پایان ۱۳۸۸	رسمی	۹۰۰ نفر
	مربیان و کارشناسان کانون پرورش فکری	حداقل لیسانس کاردانی	حداقل ۵ سال	۴۴ ساعت در هفته	-	رسمی پیمانی	-
سایر موارد	- خانواده شهدا: دارای قوانین خاص خود - استخدام فقط از طریق مراکز تربیت معلم، دانشگاه شهید رجایی و آموزش عالی پیامبر اعظم - سایر دانشگاه‌ها: با آزمون ورودی و گذراندن دوره - دیپلم و کاردانی متفرقه: فقط برای امور اداری و دفتری و پس از ۵ و ۳ سال و اخذ کارشناسی انتقال به رسته آموزشی						
قانون الحاق دو ماده به قانون ... مصوب ۱۳۸۹/۳/۲	وزارتخانه مکلف به در اولویت قرار دادن حق التدریس‌ها و نهضتی‌هاست. مگر در استان‌ها و رشته‌های مورد نیاز که در میان آنها نباشد. وزارتخانه موظف به اجرای قانون انتقال مراقبین بهداشت مدارس به واحدهای آموزشی و استخدام ۵۰۰۰ نفر از مراقبین بهداشت. مراقبین بهداشت فوق دیپلم (در همان سقف ۶۰ هزار نفر)						
قانون الحاق سه ماده و دو تبصره ... مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۷	حق التدریس‌های لیسانس اگر ۴ سال مستمر ندارند، ولی تا سال‌های ۱۳۹۰ دارای چهار سال شوند قبول است. معلمان فوق دیپلم هم تا سال ۱۳۹۰ پنج سال داشته باشند. به شرط شاغل بودن در زمان استخدام اضافه شدن گروه‌های دیگر به قانون اول: معلمانی که از طریق شرکت‌های خدماتی تدریس کرده‌اند. اگر قبلاً سابقه حق التدریس در وزارت یا نهضت دارند اضافه شدن معلمانی که در دارالقرآن‌ها تدریس نموده‌اند یا معلمان دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل بوده‌اند (در سقف ۶۰ هزار نفر) نکته: استخدام را از ۶۰ هزار تا بیشتر کرده و اولویت استخدام‌های بعدی هم قرار داده!!!! حتی کسانی که از طریق شرکت‌های خدماتی آمده‌اند به صورت حق التدریس به کار بگیرد.						
قانون الحاق دو تبصره .. مصوب ۱۳۹۱/۷/۱۹	احکام قانون متعهدین خدمت به قوت خود باقی است. (تبصره «۸») وزارتخانه حداکثر طرف دو سال، کلیه مربیان پیش‌دبستانی و نیروهای خرید خدمت و حق التدریسی و آموزشیاران نهضت را در اولویت استخدام قرار دهد.						
قانون تفسیر قانون الحاق دو تبصره ... مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۴	اضافه شدن دانشجویان رشته‌های ستاره‌دار ورودی ۱۳۸۸ دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران و دانشکده فنی‌وحرفه‌ای دختران شریعتی تهران.						
قانون تفسیر قانون الحاق دو تبصره ... مصوب ۱۳۹۴/۲/۱۶	اضافه شدن دانشجویان ورودی آزمون کاردانی به کارشناسی سال ۱۳۸۸ دانشکده‌های تربیت دبیر						
قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۷) ... مصوب ۱۳۹۴/۵/۲۸	وزارتخانه موظف است فقط مربیان پیش و خرید خدمتی‌ها را که قبل از تصویب ماده (۱۷) همکاری دارند استخدام کند و استفاده از سایر نیروها ممنوع است.						
قانون اصلاح تبصره «۱۰» ... مصوب ۱۳۹۵/۶/۲۸	وزارتخانه موظف است و همچنین حق التدریس‌ان غیرمستمر را که قبل از ۱۳۹۱ با آموزش و پرورش همکاری داشته‌اند"						
قانون الحاق یک ماده به قانون تعیین ... مصوب ۱۳۹۶/۱/۱۶	حق التدریس‌ها می‌توانند سهم خود و دولت را به صورت نقد یا اقساط به طور کامل به صندوق بازنشستگی پرداخت نمایند.						
طرح الحاق یک ماده به قانون... (جدید)	کلیه حق التدریس‌های موارد فوق (تبصره «۱۰») استخدام شوند (به کارگیری نیست بلکه استخدام است)						

درج سه نقطه در جدول به معنای «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش»